

Raport diagnostyczny

Portret partnerstwa

Zagłębie Ambitnej Turystyki

Badanie opinii liderów

Badanie opinii liderów Partnerstwo „Zagłębie ambitnej turystyki”

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w okresie 02.03.2021r. – 16.03.2021 r. wśród liderów obszaru Partnerstwa. Zaproszenie do badania zostało skierowane do osób funkcje przywódcze lub będących opiniotwórczymi w swoich środowiskach – należą do nich m.in. liderzy administracji, gospodarki, sektora społecznego oraz opinii. W badaniu wzięło udział 67 respondentów w tym 60 jest mieszkańcami gmin z obszaru Partnerstwa.

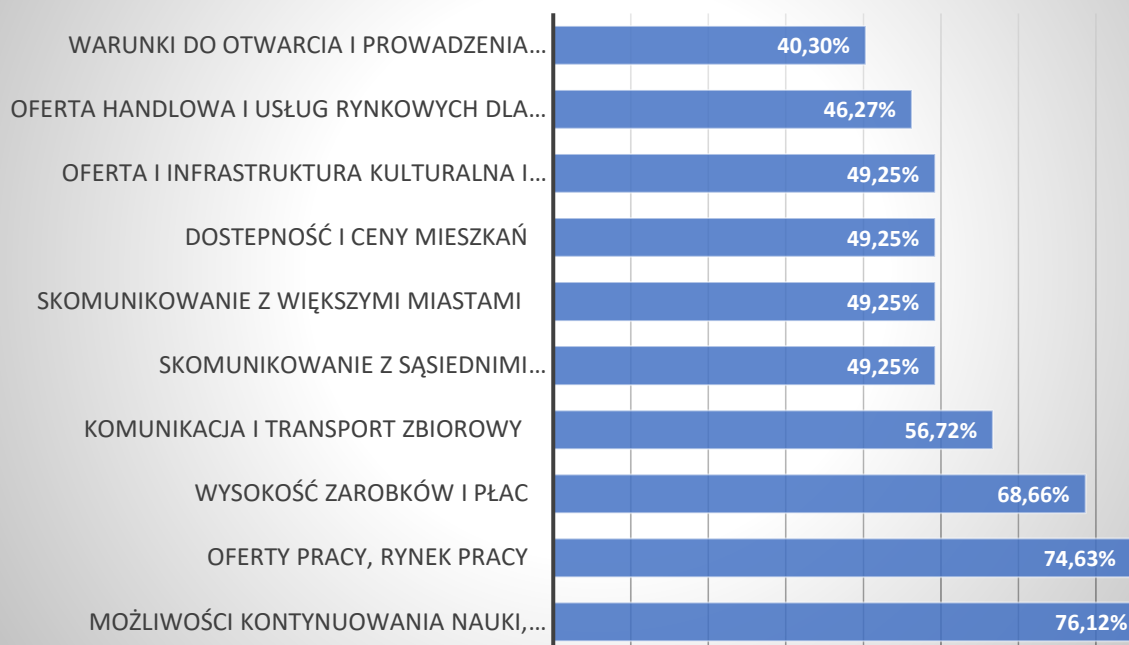
- Spośród respondentów, którzy wskazali swoją płeć 31 to mężczyźni a 30 to kobiety.
- Zdecydowana większość osób, które wskazały swój wiek, jest powyżej 35 r.ż., (30 osób w wieku 35-50 lat, 29 powyżej 50 lat), jedynie dwie osoby wskazały swój wiek w przedziale 18-34.
- Większość osób, które wskazały obszary swojej zawodowej lub społecznej aktywności należy do liderów sektora społecznego - 28 osób. 16. to liderzy administracji, 11. to liderzy gospodarki, natomiast 6. to liderzy opinii.

Atrakcyjność obszaru partnerstwa (OP), potencjały i deficyty gmin OP

Zdecydowana większość respondentów uważa, że obszar Partnerstwa jest dobrym miejscem do życia i rozwoju (odpowiedzi „zdecydowania tak” 49,25% a „raczej tak” 44,78%,) Jedna osoba biorąca udział w badaniu wskazała odpowiedź „raczej nie” a trzy osoby „trudno powiedzieć”. Żaden z respondentów nie wskazał odpowiedzi „zdecydowanie nie”.

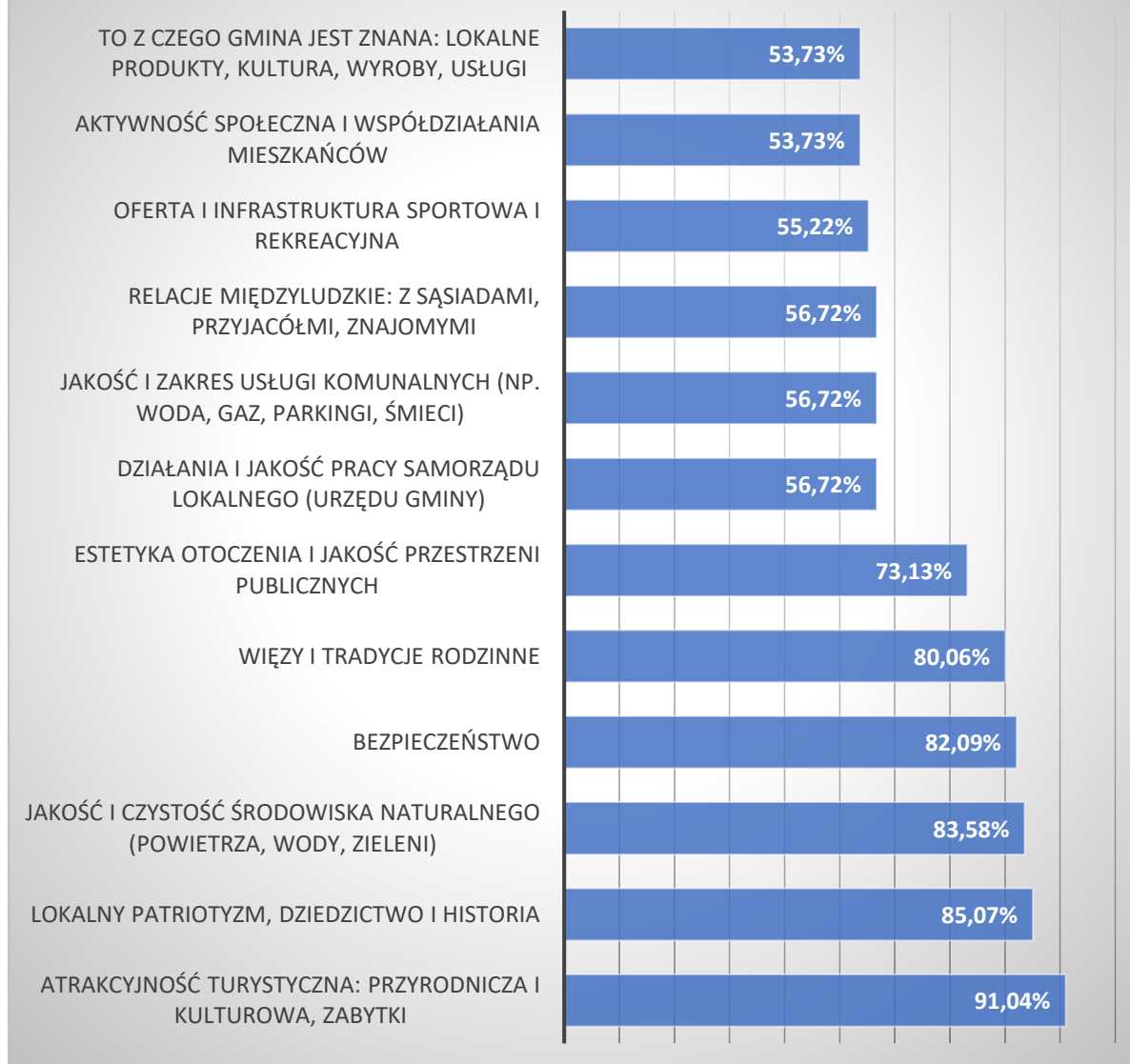
Respondenci oceniali deficyty i atuty obszaru poprzez pryzmat swoich gmin.

Wskazane jako największe deficyty Gmin z obszaru Partnerstwa

Najwięcej respondentów wskazało, że **najłabszą stroną/deficytem** gminy są kwestie związane z **możliwością kontynuowania nauki, kształcenia się**. Znaczący odsetek wskazał również na kwestie związane z rynkiem pracy – oferty pracy oraz wysokość zarobków i płac. Ponad połowa respondentów wskazała również na kwestie związane z komunikacją i transportem zbiorowym.

Wskazane jako największe atuty Gmin z obszaru Partnerstwa

Za **największy atut gmin** uznano **atrakcyjność turystyczną** (ponad 91%). Znaczny odsetek respondentów jako atut wskazał lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historię, jakość i czystość środowiska naturalnego, bezpieczeństwo oraz więzy i tradycje rodzinne.

Usługi

W zakresie korzystania z usług danej gminy **w pierwszej kolejności wskazano na usługi związane z podstawową opieką zdrowotną, edukacją podstawową dzieci i opieką nad dzieckiem oraz zakupami w podstawowym zakresie. Najwięcej odpowiedzi dotyczących korzystania z usług innej gminy z obszaru Partnerstwa to zakupy na targowiskach, zakupy -**

artykuły przemysłowe, odzież, większe AGD oraz usługi budowlane, remontowe, naprawcze, itp. Z usług stolicy województwa korzysta się najbardziej w zakresie oferty związanej z kulturą wysoką, usługami lekarza specjalisty oraz specjalistycznymi zabiegami, szpitalami oraz z doksztalcaniem się.

Przedsięwzięcia

Odpowiadając na pytanie, jakie przedsięwzięcia powinny być zrealizowane na obszarze Partnerstwa, aby poprawić warunki życia oraz zachęcić mieszkańców, zwłaszcza młodych, do pozostania lub powrotu na obszar Partnerstwa, **ponad połowa respondentów wskazała na:**

- Lepsze warunki i wsparcie dla lokalnych firm (w tym gospodarstw rolnych) - ich inwestycji, produktów i konkurencyjności (58,21%).
- Wsparcie dla rozwoju postaw przedsiębiorczych, zakładania własnych firm, gospodarstw rolnych, samozatrudnienia (55,22%).
- Zwiększenie atrakcyjności (oferty) turystycznej gmin OP (50,75%).

Znaczny odsetek respondentów wskazał również na „lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.” (49,25%).

Wpływ na rozwój gmin OP

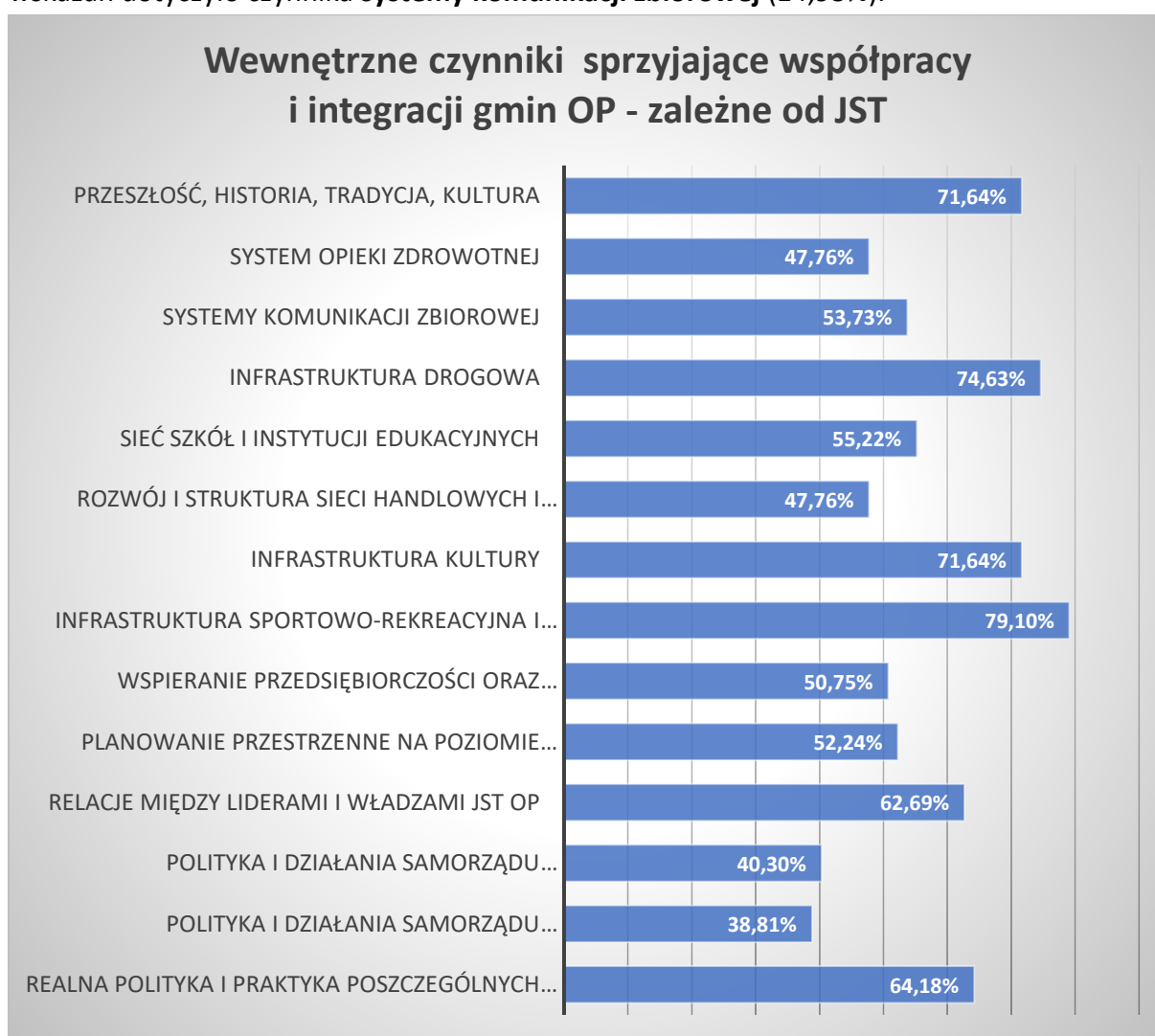
82,09% respondentów wskazało, że **duży wpływ na rozwój gmin w obszarze partnerstwa ma wójt/burmistrz/urząd gminy**. W drugiej kolejności wskazano radę gminy/miasta, radnych (70,15%), następnie lokalne organizacje i stowarzyszenia: LGD, OSP, KGW, inne NGO, itp. (50,75%). Znaczący (43,28%) odsetek respondentów na wskazał mieszkańców/wyborców ogółem.

Blisko połowa respondentów (47,76%) twierdzi, że **wpływ określony jako „niewielki” na rozwój gmin** mają określone grupy społeczne – emeryci i ludzie starsi.

Ponad 37% respondentów wskazało, że na rozwój gminy **nie mają wpływu** duże firmy krajowe i zagraniczne. Ponad 34% wskazało w tym zakresie na określone grupy społeczne – korzystający z pomocy społecznej.

Wewnętrzne czynniki sprzyjające współpracy i integracji gmin OP - zależne od JST

To co najbardziej sprzyja współpracy JST w obszarze partnerstwa **to infrastruktura sportowo-rekreacyjna i turystyczna (79,10%), infrastruktura drogowa (74,63%), infrastruktura kultury (71,64%) oraz przeszłość, historia, tradycja, kultura (71,64%). Niewiele zostało wskazanych czynników, które utrudniają współpracę – najwięcej wskazań dotyczyło czynnika systemy komunikacji zbiorowej (14,93%).**

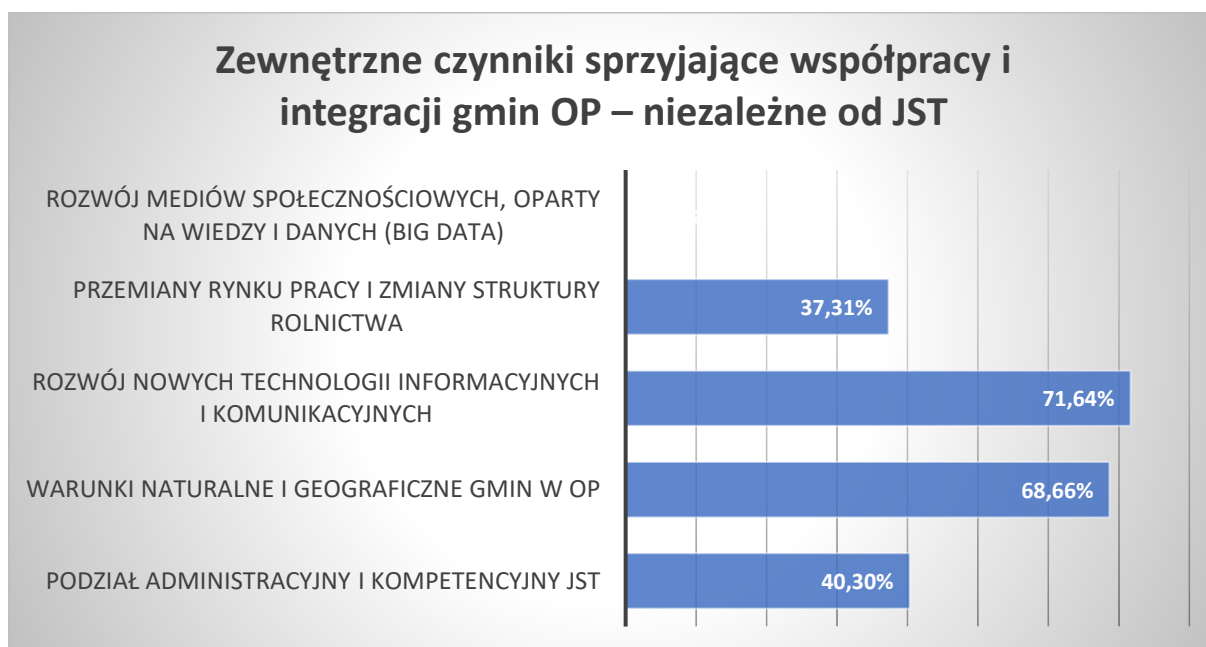

Zewnętrzne czynniki sprzyjające współpracy i integracji gmin OP – niezależne od JST

Najwięcej (71,64%) respondentów wskazało, że **czynnikiem sprzyjającym współpracy i integracji gmin** w ramach obszaru (niezależnym od JST) **jest rozwój nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych**. W dalszej kolejności wskazano na warunki naturalne i

6

geograficzne gmin w OP (68,66%) oraz na rozwój mediów społecznościowych, oparty na wiedzy i danych (big data) (59,70%).

To co najbardziej utrudnia współpracę i integrację to niepewność sytuacji politycznej, gospodarczej i pandemicznej (77,61%), starzejące się społeczeństwo (62,69%) oraz depopulacja terenów wiejskich i małych miast (55,22%). Często wskazywano także na czynnik związany ze wzrostem różnorodności i indywidualizmu w społeczeństwie (35,82%).

Działania na rzecz młodych ludzi

Na pytanie jakie działania należy podjąć w ciągu najbliższych lat w gminach obszaru Partnerstwa, aby młodzi mieszkańcy wracali tu po zakończeniu edukacji/studiów i tu mogli budować swoją przyszłość respondenci **wskazali na następujące obszary oraz typy działań:**

- **rynek pracy:** stworzenie nowych miejsc pracy oraz rozwój już istniejących firm; poprawa zarobków na tle innych regionów w kraju; wdrażanie nowych technologii oraz innowacyjnych systemów produkcyjnych.
- **komunikacja:** łatwy dostęp do dróg szybkiego ruchu i autostrad; lepsza łączność drogowa z innymi regionami; poprawa dostępności poprzez uruchomienie połączeń autobusowych o różnych porach dnia.
- **środowisko:** dbałość o czystość środowiska; wykorzystywanie walorów przyrodniczych.

- **edukacja:** wspieranie działalności i modernizowanie szkół oraz przedszkoli; zapewnienie najwyższej jakości kształcenia; więcej zajęć pozalekcyjnych (hobbistycznych).
- **kultura:** zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych; miejsca rozrywki np. kino; rozpowszechnianie daleko rozumianej kultury, która będzie również pretekstem do spotykania się i podejmowania wspólnych inicjatyw.
- **przedsiębiorczość:** atrakcyjna oferta inwestycyjna dla przedsiębiorców; programy startowe dla "nowych przedsiębiorców"; utworzenie terenów inwestycyjnych; zachęcanie do inwestowania w dziedziny, które mają szanse powodzenia (agroturystyka, turystyka szeroko pojęta, jak i tzw. weekendowa); pomoc mikroprzedsiębiorcom i małym firmom; preferencyjne pożyczki dla przedsiębiorców lub poręczenia; tworzenie lepszych warunków do założenia własnej działalności; wsparcie przy zakładaniu działalności; pomoc młodym na starcie; obniżenie podatków od nieruchomości, na której prowadzona jest działalność gospodarcza.
- **infrastruktura:** przygotowanie miejsc pod zabudowę (działki budowlane uzbrojone); budowa kanalizacji; budowa wodociągów; rozwinięta infrastruktura drogowa, techniczna, rekreacyjna.
- **usługi opiekuńcze:** powstawanie żłobków i przedszkoli dla dzieci oraz świetlic – umożliwiających podjęcie pracy zawodowej przez młodych ludzi.
- **promocja obszaru:** promocja regionu i zdrowego stylu życia; rozwój agroturystyki; pokazywanie szeroko ludzi, którzy robią coś ciekawego, wspieranie drobnej wytwórczości i rękodzieła; dofinansowanie w działalności agroturystycznej i możliwość promocji produktów regionalnych; promowanie się jako region turystyczny (bo walory turystyczne są jedną z głównych szans dla rozwoju regionu); aktywna promocja regionu i taka oferta, aby ruch turystyczny odbywał się w dwóch kierunkach a nie tylko z Polski na Słowację.
- **mieszkalnictwo:** budowa mieszkań komunalnych; uzbrajanie terenów pod mieszkalnictwo jednorodzinne; zmiana w planach zagospodarowania przestrzennego, by umożliwić rozwój lokalnym przedsiębiorcom i zwiększyć budownictwo mieszkaniowe; dać możliwość wybudowania domów (komasacja, plan zagospodarowania, odrolnienie); dać im możliwość dobrej pracy i wybudować bloki, nie każdy chce mieszkać we własnym domu; mieszkania socjalne; budowa tanich mieszkań na wynajem.
- **turystyka:** utworzenie niekomercyjnej infrastruktury turystycznej zwiększającej długość pobytu turysty na tym obszarze np. wieże widokowe, kąpieliska, sieć dróg rowerowych na zasadzie plastra miodu; zmiana MPZP w kierunku zapewnienia dużego obszaru pod inwestycje turystyczne i okołoturystyczne - duży wybór

nieruchomości to niższe ceny zakupu i możliwość wyboru dogodnej lokalizacji; opracowanie tematycznej oferty dla turysty w wariacie nocuje w jednym miejscu i zwiedzam ZAT wracając; rozwój zaplecza turystycznego i rekreacyjnego; dbałość o szlaki turystyczne i promocja regionu; ciekawa oferta rekreacyjno- turystyczna (obiekty sportowe, ścieżki rowerowe, itp.); rozwój dróg multifunkcyjnych - ścieżki rowerowe, co będzie stymulować rynek pracy; zachęcać do budowania (niższe podatki, ułatwienia formalne, itp.) i budować infrastrukturę turystyczną (szlaki piesze i rowerowe, wyciągi narciarskie) bo takie atrakcje przyciągają turystów, a turyści przyciągają inwestorów dużych i małych; wsparcie młodych, nowych przedsiębiorców (również rolników) w rozwoju turystyki i produktów lokalnych; budowa wyciągów narciarskich i atrakcji turystycznych takich jak np. zip line, baseny, termy, zalewy, kolejki linowe; inwestycje w zakresie rozwoju szeroko pojętej bazy turystycznej w oparciu o współpracę pomiędzy gminami w kwestii planowania poszczególnych składników tej bazy; trzeba doprowadzić do intensywnego rozwoju różnorodnych form turystyki, która wygeneruje miejsca pracy dla ludzi młodych i kreatywnych ale też dla starszych zrzeszonych w zespołach ludowych i Kołach Gospodyń Wiejskich; trzeba postawić na rozwój szlaków pieszych i rowerowych, tras biegowych letnich i zimowych, kilka dodatkowych wyciągów narciarskich z towarzyszącą infrastrukturą; wspieranie rozwoju dedykowanej turystyki, ukierunkowanej na lokalne wartości i multikulturowość.

- **Integracja społeczna:** Aktywizować młodych do działań na rzecz społeczności.
- **Usługi:** Ułatwienia w dostępie do opieki medycznej – specjaliści; wspieranie rozwoju lokalnych usług pierwszej potrzeby - fryzjer, kosmetyczka, myjnia samochodowa.
- **Obszary wiejskie:** prowadzić politykę sprzyjającą rozwojowi obszarów wiejskich; podnieść atrakcyjność wsi poprzez stworzenie produktów turystycznych oraz prowadzić działania dotyczące zmiany stereotypów „zły obraz mieszkańca wsi jako osoby”.
- **Inne:** Uaktywnić współpracę organizacji społecznych sąsiednich gmin, co przyczyni się do wzajemnego poznania miejsc ciekawych pod względem historycznym, przyrodniczym, miejscowych zwyczajów; możliwość inwestowania w obszarach natura 2000; znaleźć sposób na przekonanie młodych ludzi, że małe miejscowości dobrze zarządzane dają niejednokrotnie więcej satysfakcji z podjęcia pracy zawodowej czy realizacji swoich pasji na rzecz małej społeczności niż w dużych aglomeracjach gdzie cały wysiłek staje się bezimienny; cyfryzacja; obniżenie podatków; konieczne jest stworzenie spójnego programu rozwoju Zagłębia Ambitnej Turystyki. Powinno opierać się na głównych filarach tj: 1) rozwój gospodarczy a) turystyka, b) inne (w tym leśnictwo, rolnictwo, budownictwo ze zrównoważonym wykorzystaniem zasobów) c) wraz z rozwojem tzw. telepracy,

region może stać się świetnym miejscem pracy dla branż wcześniej nie spotykanych (np. outsourcing usług branży IT, bankowych, księgowych); 2) rozwój funkcji społecznych, służący zaspokajaniu rosnących potrzeb mieszkańców; 3) zrównoważona ochrona przyrody (również z potencjalnym zwiększeniem obszarów chronionych); bądźmy życzliwi wobec siebie. Łączmy a nie dzielimy. Empatia i pomoc.

Wnioski:

- Ponad 90% respondentów uważa obszar Partnerstwa za dobry dla życia i rozwoju. Lokalny patriotyzm, dziedzictwo, historia oraz więzy i tradycje rodzinne to atuty „małych Ojczyzn” wchodzących w skład Partnerstwa, wskazane przez ponad 80% respondentów. Tak zdecydowane wskazanie pozwala sformułować tezę o mocnej tożsamości lokalnej, jako fundamencie budowania wspólnych przedsięwzięć a zarazem bardzo pozytywnej ocenie najbliższego otoczenia.
- Rozwój przedsiębiorczości opartej na wykorzystaniu lokalnych walorów przyrodniczych, turystyce i rekreacji, celem stworzenia nowych miejsc pracy zapewniających oczekiwany poziom zarobków -> tak najkrócej scharakteryzować można cel Partnerstwa wyłaniający się z odpowiedzi respondentów.
- Odpowiedzi respondentów, zwłaszcza w części dotyczącej typów działań służących powrotowi młodych mieszkańców, wskazują na przekonanie, że turystyka i związane z nią przedsięwzięcia będą kołem zamachowym lokalnej gospodarki. Znaczna część respondentów zwraca również uwagę na kwestie związane z szeroko rozumianą komunikacją, jako determinanty rozwoju.
- Identyfikacja potencjałów oraz wskazanie oczekiwanych typów działań i przedsięwzięć jednoznacznie wskazują na spójność w definiowaniu przez respondentów kierunków realizacji polityki rozwoju.
- Zidentyfikowane potencjały oraz wskazane oczekiwane typy działań i przedsięwzięć korespondują z założeniami Partnerstwa.
- Zwraca uwagę wysoki odsetek odpowiedzi (blisko połowa) wskazujących mieszkańców/wyborców ogółem jako grupę mającą duży wpływ na rozwój.

Opracowali:

Marek Gabzdyl

Kamil Niklewicz

Łukasz Strutyński

Związek Miast Polskich